

انجمن اورولوژی ایران کمیته علمی

پروستات چیست؟

پروستات یکی از اعضای ویژه مردان است. معمولاً به اندازه گردو بوده و پایین تر از مثانه در لگن قرار گرفته است. پروستات قسمت ابتدایی مجرای ادراری آقایان را احاطه میکند. (شکل ۱)

آیا میدانید عملکرد پروستات در انسان چیست؟

پروستات مایعی ترشح میکند که هنگام انزال همراه با مایع منی خارج می گردد.

بیماری های مهم پروستات چیستند؟

بزرگی خوش خیم پروستات، سرطان پروستات و عفونت پروستات.

بزرگی خوش خیم پروستات

بزرگی خوش خیم پروستات چیست؟

بزرگی خوش خیم پروستات بیماری شایع مردان مسن می باشد. در اثر بزرگ شدن پروستات، مجرای ادرار تحت فشار قرار گرفته و راه خروجی ادرار مسدود میشود. (شکل ۲)

در چه افرادی بزرگی خوش خیم پروستات بیشتر دیده می شود؟

شیوع این بیماری با افزایش سن بیشتر می شود، به طوری که بیش از پنجاه درصد مردان بالای ۵۰ سال و ۹۰ درصد بیماران بالای ۸۰ سال مبتلا به بزرگی خوش خیم پروستات هستند. تاکنون علت بزرگ شدن پروستات مشخص نشده است. البته همه کسانی که مبتلا به بزرگی خوش خیم پروستات می شوند مشکل ادراری ندارند و فقط زمانی علامت ظاهر می شود که پروستات به داخل رشد کند و مجرا را ببندد.

بزرگی خوش خیم پروستات چه علائمی ایجاد می کند؟

علائم این بیماری به علت فشار پروستات بر مجرای ادراری ایجاد می شوند و عبارتند از:

- ۱) کاهش فشار و قطع و وصل شدن جریان ادرار
  - ۲) تاخیر در شروع ادرار
  - ۳) نیاز به تخلیه مکرر ادرار و احساس باقی ماندن ادرار در مثانه پس از ادرار کردن
  - ۴) قطره قطره آمدن ادرار پس از اتمام ادرار کردن
  - ۵) تکرار ادرار در روز و شب
  - ۶) زور زدن هنگام ادرار کردن
- بیمارانی که علائم گفته شده را دارند، بایستی به متخصصین اورولوژی مراجعه نمایند تا تحت معاینه و بررسی قرار گیرند.
- سرطان پروستات نیز به علت بزرگی پروستات گاهی با علائم فوق دیده می شود.**

آیا میدانید در صورت عدم درمان، بزرگی خوش خیم پروستات میتواند عوارضی به دنبال داشته باشد؟

در صورت عدم درمان به موقع میتواند منجر به علائم ذیل شود:

۱- انسداد کامل راه خروج و بند آمدن ادرار

۲- خونریزی ادراری

۳- تشکیل سنگ مثانه

۴- عفونت های ادراری

۵- نارسایی کلیه

۶- از کار افتادن مثانه

در صورت عدم درمان بزرگی خوش خیم پروستات می تواند موجب نارسایی کلیه شود.

راه های تشخیص این بیماری چیست؟

علائم ذکر شده در قسمت قبل احتمال این بیماری را مطرح می نماید. برای تشخیص قطعی باید کارهای زیر انجام شوند:

- پزشک می تواند با انجام معاینه پروستات آن را لمس کرده و بزرگ شدن اندازه آن را تشخیص دهد.

- برای بررسی بیشتر از آزمایش خون و ادرار و سونوگرافی کلیه ها، مثانه و پروستات استفاده می شود.

- بهتر است بدانید بزرگی خوش خیم پروستات علت سرطان پروستات نمی باشد، ولی احتمال دارد بزرگی خوش خیم و بد خیم پروستات با هم وجود داشته باشند. بنابراین لازم است در تمامی بیمارانی که با علائم بزرگی خوش خیم پروستات مراجعه می کنند، آزمایش PSA خون و معاینه پروستات انجام شود.

چه راه های درمانی برای بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

درمان به دو صورت دارویی و جراحی می باشد. نوع درمان بستگی به وضعیت بیمار دارد.

چه درمان های دارویی برای بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

۱- شل کننده های عضلات پروستات: مهمترین داروهای استفاده شده در درمان بزرگی خوش خیم پروستات هستند. از جمله این داروها می توان به پرازوسین (Prazosin)، ترازوسین (Terazosin) و تامسولوسین (Tamsulosin) اشاره کرد.

این داروها موجب بهبود جریان ادراری و تخفیف علائم می شوند، اما تاثیری بر اندازه پروستات ندارند. عوارض این داروها عبارتند از سرگیجه به هنگام تغییر وضعیت از نشسته به ایستاده، احساس سبکی سر و ضعف ....

۲- فیناستراید: دارویی است که به تنهایی اثر کمی در بهبود علائم ناشی از بزرگی پروستات دارد، ولی در موارد کمی باعث کوچک شدن پروستات می گردد.

۳- داروهای گیاهی: مانند پیجیوم که اثر آنها ثابت نشده است. بیمارانی که دچار یک یا چند تا از علائم زیر در زمینه بزرگی پروستات باشند نیاز به عمل جراحی پروستات دارند:

۱) عفونت های مکرر ادراری (۲ سنگ مثانه ۳) خونریزی مکرر ادراری (۴) علائم نارسایی کلیه (۵) عدم پاسخ مناسب به درمان دارویی

چه روش های جراحی برای درمان بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

۱- تراشیدن قسمت بزرگ شده پروستات از طریق مجرا (TUR-P)

۲- جراحی باز پروستات: در مواردی که اندازه پروستات بزرگ شده باشد. جراحی پروستات به روش باز انجام می شود و قسمت بزرگ شده آن که یک توده خوش خیم است خارج می شود و جداره پروستات باقی می ماند.

روش های جدید درمان بزرگی پروستات

از امواج رادیویی، لیزر یا امواج مافوق صوت در درمان بزرگی خوش خیم پروستات استفاده می شود. این روشها در حال تحول بوده و هنوز نتایج طولانی مدت آنها مشخص نشده است.

سرطان پروستات

سرطان پروستات چیست؟

سرطان پروستات عبارت است از رشد سلول های بدخیم در داخل پروستات. سرطان پروستات یکی از شایع ترین سرطان ها در مردان در کشور های غربی می باشد. بهتر است بدانید احتمال بروز این سرطان با افزایش سن زیاد

می شود. به طوری که می توان گفت احتمال اینکه یک مرد ۵۰ ساله تا آخر عمرش از نظر بافت شناختی به سرطان پروستات مبتلا شود نسبتاً زیاد است **ولی اکثر آنها از نظر بالینی بدون علامت باقی می مانند. و تا آخر عمر هیچ مشکلی برای شخص مبتلا ایجاد نمی کنند.**

علت سرطان پروستات چیست؟

علت آن مانند اغلب سرطان ها ناشناخته است.

بهتر است بدانید خطر ابتلا به سرطان پروستات در کسانی که سابقه فامیلی این بیماری را دارند بیشتر است این مردان حتی اگر هیچ علامتی از بیماری نداشته باشند باید از سن چهل و پنج سالگی به بعد بطور منظم تحت بررسی و معاینه قرار بگیرند.

برخی محققین نشان داده اند مصرف چربی زیاد در رژیم غذایی شانس لبتلا به سرطان پروستات را افزایش می دهد.

علائم سرطان پروستات چیست؟

سرطان پروستات در مراحل اولیه هیچ علامتی ایجاد نمی کند. در مراحل بعدی ممکن است علائم زیر دیده شود:

۱) علائم اولیه: این علائم شبیه علائم بزرگ شدن خوش خیم پروستات که در قسمت های قبل گفته شد می باشند.

۲) علائم مراحل پیشرفته بیماری پس از دست اندازی سرطان به سایر نقاط بدن ایجاد می گردند مانند

دردهای استخوانی ، بالا رفتن اوره خونی و کاهش وزن شدید.

چگونه می توان سرطان پروستات را تشخیص داد؟

- معاینه پروستات توسط پزشک
- آزمایش PSA خون: (آنتی ژن اختصاصی پروستات در سرم خون). در اکثر موارد سرطان پروستات PSA خون افزایش می یابد.
- نمونه برداری پروستات: در صورتیکه پروستات در معاینه غیرطبیعی باشد و یک منطقه سفت در آن لمس شود و یا سطح PSA در آن بالا باشد نمونه برداری پروستات انجام می شود تا سرطان پروستات تشخیص داده شود.

بهتر است در مردان بالای ۵۰ سال، آزمایش PSA خون و معاینه پروستات توسط متخصص اورولوژی انجام گیرد. در بیمارانی که سابقه فامیلی مثبت دارند، این بررسی ها باید از ۴۵ سالگی شروع شود. در صورت عدم تشخیص به موقع سرطان پروستات و گسترش بیماری به سایر نقاط بدن این بیماری غیر قابل درمان و منجر به مرگ می شود.

راه های درمانی سرطان پروستات:

انتخاب نوع درمان بر اساس میزان پیشرفت سرطان است. *در سرطان محدود به پروستات که به سایر نقاط انتشار نداشته باشد، با هدف ریشه کنی بیماری دو انتخاب وجود

دارد: ۱-جراحی و برداشتن کامل پروستات و کیسه های منی ۲- اشعه درمانی

* در سرطان پیشرفته درمان شامل اشعه درمانی، هورمون درمانی و درمانهای حمایتی است. توقف هورمون ههای جنسی مردانه برای رشد و نمو سلولهای بدخیم لازم است و به دو روش قابل انجام است این روش ها فقط رشد سلولهای سرطانی را متوقف میکنند ولی آنها را از بین نمیرد، بنابراین احتمال عود بیماری پس از چند سال وجود دارد ، بنابراین:

۱- تجویز داروهای هورمونی خاص: از مهمترین این داروها میتوان به آنالوگهای GnRh (مثل دیفرلین Diphereline) اشاره نمود که با تزریق ماهیانه فقط یک آمپول ضمن حفظ بیضه تولید هورمونهای مورد نیاز حیات سلولهای بدخیم پروستات را مهار نموده، موجب توقف رشد و تکثیر این سلولها گردیده و میزان PSA (آنتی ژن اختصاصی پروستات در سرم خون) را به محدوده طبیعی بر میگردند و جایگزین مناسبی در درمان بیمارانی می باشد که فاقد معیارهای لازم جهت عمل جراحی هستند.

۲- جراحی و خارج کردن بیضه ها

تشخیص زود هنگام و درمان به موقع سرطان پروستات با انجام آزمایش PSA خون و معاینه سالانه از ۵۰ سالگی به بعد امکان پذیر می باشد. تشخیص زود هنگام درمان به موقع ، ریشه کن نمودن سرطان پروستات را ممکن می سازد.

پروستاتیت

پروستاتیت چیست؟

پروستاتیت عفونت پروستات می باشد که بیماری ویژه مردان جوان(بین ۲۰ تا ۴۰سالگی) است.

دو نوع حاد و مزمن دارد.

بیماران با چه علائمی مراجعه می کنند؟

نوع حاد با تب و لرز، درد استخوانی و درد تمام بدن تظاهر می نماید. سوزش ادرار ، تکرر ادرار، سخت ادرار کردن، کدر شدن ادرار و احساس سنگینی در ناحیه زیر بیضه ها و داخل مقعد از علائم اختصاصی آن می باشند. پروستاتیت حاد ممکن است منجر به بند آمدن کامل ادرار شود.

برای درمان معمولاً نیاز است بیمار در بیمارستان بستری شود و آنتی بیوتیک از راه ورید برای وی تزریق شود. بیماری در عرض چند روز پس از درمان مناسب بهبود می یابد.

ممکن است پروستاتیت حاد تبدیل به پروستاتیت مزمن یا آبسه پروستات بشود.

آبسه پروستات نیاز به جراحی برای تخلیه آبسه دارد.

پروستاتیت مزمن بیماری است که مدت های طولانی باعث ایجاد مشکل برای شخص مبتلا می گردد. درمان آن طولانی است و نیاز به همکاری مستمر پزشک و بیمار دارد.